

Tədris planlarına dair qeydlər

1. Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil müəssisələrində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dil (dillər) ingilis, alman, fransız, rus, ərəb, fars dilləri arasından seçilir.

2. Tədris dilindən asılı olmayaraq, bütün ümumi təhsil müəssisələrində xarici dilin tədrisi I (birinci) sinifdən başlanır. Tədrisi I (birinci) sinifdən başlanan xarici dil şagirdin ümumi təhsil müəssisəsində öyrəndiyi əsas xarici dil hesab edilir.

3. Xarici dilin (dillərin) tədrisi üçün müəssisədə müvafiq pedaqoji kadr potensialının olması zəruri şərt hesab edilir.

4. Bu "Qeydlər" in 3-cü bəndində nəzərdə tutulan şərt ödənilməklə bir neçə xarici dil tədris olunan ümumi təhsil müəssisəsində övladı üçün müvafiq xarici dil onun valideyni (digər qanuni nümayəndəsi) tərəfindən seçilir. Valideynlərin (digər qanuni nümayəndələrin) seçimi ilə bağlı zərurət yaranarsa, eyni sinifdə iki xarici dil qrupu təşkil oluna bilər. Bu halda aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır:

4.1. Həmin sinfin bu "Qeydlər" in 22-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qayda üzrə 2 (iki) qrupa bölünməsi.

4.2. Bu qrupların dil seçiminə görə bərabər şagird sayı, yaxud qismən az say fərqi ilə komplektləşdirilməsi.

4.3. Ümumi təhsil müəssisəsində həmin xarici dillərin hər biri üzrə ən azı iki nəfər müəllimin olması.

5. İkinci xarici dil tədris Azərbaycan dilində aparılan ümumi təhsil müəssisələrində V-XI (beşinci-onbirinci), tədris digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrində VII-XI (yeddiinci-onbirinci) siniflərdə tədris olunur.

6. Müvafiq pedaqoji kadr potensialı olduğu halda, ikinci xarici dilin tədrisindən və öyrənilməsindən imtina olunması yolverilməzdir.

7. İkinci xarici dilin tədrisini təmin etmək məqsədilə əməkhaqqı mövcud qaydada ödənilməklə digər təhsil müəssisələrindən müəllim dəvət oluna bilər.

8. I və V (birinci və beşinci) siniflərdən başlayaraq tədris edilən xarici dillərin növbəti siniflərdə dəyişdirilməsinə yol verilmir.

9. Əsas xarici dil tədris olunan, lakin ikinci xarici dil tədris edilməyən ümumi təhsil müəssisələrində ikinci xaricə dilə ayrılan saat (saatlar) əsas xarici dilin öyrənilməsinə verilir.

10. Xarici dil (dillər) üzrə müvafiq pedaqoji kadr potensialı olmadığı halda, əsas və ikinci xarici dillərə ayrılan saatlar aşağıdakı fənlərin tədrisinə verilir:

10.1. İbtidai siniflərdə tədris dilinin;

10.2. Tədris Azərbaycan dilində aparılan V (beşinci) siniflərdə hər birinə 1 (bir) saat olmaqla tədris dilinin, “Riyaziyyat” və “İnformatika” fənlərinin, tədris digər dillərdə aparılan V (beşinci) siniflərdə tədris dilinin və “Riyaziyyat” fənninin;

10.3. Tədris Azərbaycan dilində aparılan VI (altıncı) siniflərdə hər birinə 1 (bir) saat olmaqla tədris dilinin, “Riyaziyyat”, “İnformatika” və “Azərbaycan tarixi” fənlərinin, tədris digər dillərdə aparılan VI (altıncı) siniflərdə tədris dilinin, “Riyaziyyat” və “İnformatika” fənlərinin;

10.4. VII-IX (yeddiinci-doqquzuncu) siniflərdə hər birinə 1 (bir) saat olmaqla tədris dilinin, “Riyaziyyat”, “İnformatika” və “Azərbaycan tarixi” fənlərinin;

10.5. X-XI (onuncu-on birinci) siniflərdə hər birinə 1 (bir) saat olmaqla tədris dilinin, “Riyaziyyat”, “Kimya”, “Fizika”, “Coğrafiya” və “Azərbaycan tarixi” fənlərinin.

11. Qeyd olunan fənlər üzrə ümumi təhsil müəssisəsində ixtisaslı müəllim olmadıqda, nəzərdə tutulan saat (saatlar) pedaqoji şuranın qərarına əsasən digər fənnin (fənlərin) tədrisinə verilir.

12. Dərsdənkənar məşğələ qrupları və dərnəklər şagirdlərin sayı 8 (səkkiz) nəfərdən az olmamaqla komplektləşdirilir.

13. Hər hansı bir sinifdə şagirdlərinin sayı dərsdənkənar məşğələ qrupu təşkil etmək üçün müəyyən edilmiş normadan az olduqda həmin dərsdənkənar məşğələ qrupuna yaxın siniflərin (məsələn, VI-VII, VII-VIII və s.) şagirdlərinin cəlbinə icazə verilir.

14. Dərsdənkənar məşğələlərə ayrılan saatlar şagirdlərdə iqtisadi və maliyyə savadlılığı, məntiq, mənəviyyat, etika, insan hüquq və azadlıqları, həyat fəaliyyətinin təhlükəsizliyi və s. üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə xidmət edən müvafiq kursların tədrisinə verilir.

15. Müəyyən edilmiş ümumi təhsil müəssisələrinin II-IV (ikinci-dördüncü) siniflərində dərsdənkənar məşğələlərə ayrılan 1 (bir) saat dərs cədvəlinə daxil olunmaqla “Şahmat” kursunun tədrisinə verilir.

16. Bütün azsaylı xalqların kompakt yaşadıqları ərazilərdəki ümumi təhsil müəssisələrinin I-IV (birinci-dördüncü) siniflərində (“Şahmat” kursu keçilən ümumi təhsil müəssisələrinin II-IV (ikinci-dördüncü) sinifləri istisna olmaqla), habelə ləzgi dili tədris olunan ümumi təhsil müəssisələrinin VI-IX (altıncı-doqquzuncu) siniflərində valideynlər və

təhsilalanlar arzu etdikləri halda, dərsdənkenar məşğələlərə ayrılan 1 (bir) saat dərs cədvəlinə daxil edilməklə onların ana dilinin tədrisinə verilə bilər.

17. Tədris digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrinin (bu Qeydlərin 14 və 15-cı bəndlərindəki ümumi təhsil müəssisələri istisna olmaqla) I-IV (birinci-dördüncü) siniflərində dərsdənkenar məşğələlərə ayrılan 1 (bir) saat bütün sinifə tədris olunmaqla (sinif iki qrupa bölünməməklə) "Azərbaycan dili – dövlət dili kimi" fənninin tədrisinə verilir. Bu zaman şagirdlərin dövlət dilində - Azərbaycan dilində şifahi nitq bacarıqlarının formalaşmasına daha çox diqqət yetirilməlidir.

18. Müəyyən edilmiş ümumi təhsil müəssisələrinin VI (altıncı) siniflərində "Həyat bilgisi" fənninə ayrılan 1 (bir) saat və "Biologiya" fənninə ayrılan saatlardan 1 (bir) saat hesabına 2 (iki) saat "Təbiət" fənninin tədrisinə verilir. Bu fənnin fizika və ya biologiya müəllimləri tərəfindən tədris olunması tövsiyə edilir.

19. Füzuli, Beyləqan, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Goranboy, Xocavənd, Göygöl, Daşkəsən, Gədəbəy, Tovuz, Qazax, Ağstafa, Kəlbəcər, Laçın, Cəbrayıl, Şuşa, Qubadlı, Xocalı, Zəngilan rayonlarının bütün ümumi təhsil müəssisələrinin, habelə Naxçıvan MR-in Ermənistanla sərhəddə yerləşmiş ümumi təhsil müəssisələrinin VI (altıncı) siniflərində dərsdənkenar məşğələlərə ayrılmış vaxt hesabına həftədə 1 (bir) saat olmaqla ikinci yarımildə "Mina təhlükəsinə dair maariflənmə" adlı kurs tədris olunur.

20. Müəyyən edilmiş ümumi təhsil müəssisələrinin VIII (səkkizinci) siniflərində dərsdənkenar məşğələlərə ayrılan saatlardan 1 (bir) saatı dərs cədvəlinə daxil edilməklə "Ortaq türk tarixi" kursunun tədrisinə verilir.

21. Bütün ümumi təhsil müəssisələrinin IX (doqquzuncu) siniflərində dərsdənkenar məşğələlərə ayrılan saatlardan 1 (bir) saatı dərs cədvəlinə daxil edilməklə "Zəfər tarixi" kursunun tədrisinə verilir. Tədris dilindən asılı olmayaraq, bütün siniflərdə bu kurs dövlət dilində - Azərbaycan dilində tədris olunur.

22. Şagirdlərinin sayı 20 (iyirmi) və daha çox olan siniflər müvafiq maddi-tədris baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda, aşağıdakı fənlərin tədrisində iki qrupa bölünür:

22.1. Tədris digər dillərdə aparılan ümumi təhsil müəssisələrinin I-XI (birinci-on birinci) siniflərində "Azərbaycan dili - dövlət dili kimi".

22.2. Ümumi təhsil müəssisələrinin tədris dilindən asılı olmayaraq bütün I-XI (birinci-on birinci) siniflərində xarici dil, tədris Azərbaycan dilində aparılan V-XI (beşinci-on birinci), tədris digər dillərdə aparılan VII-XI (yeddiinci-on birinci) siniflərində ikinci xarici dil.

22.3. Ümumi təhsil müəssisələrinin V-XI (beşinci-on birinci) siniflərində "Fiziki tərbiyə", V-IX (beşinci-doqquzuncu) siniflərində "Texnologiya".

22.4. Ümumi təhsil müəssisələrinin X-XI (onuncu-on birinci) siniflərində “İnformatika” fənni üzrə praktik məşğələlər. İnformatika kabineti olmayan ümumi təhsil müəssisələrində “İnformatika” fənni üzrə praktik məşğələ keçilmir.

23. Tədris ilinin birinci yarısında sinifdə şagirdlərin sayının azalması tədris ili ərzində tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində sinfin iki qrupa bölünməsinə məhdudiyət yaratmır.

24. Tədris dilindən asılı olmayaraq, ümumi təhsil müəssisələrinin bütün X-XI (onuncu-on birinci) siniflərində “Çağırışaqədərki hazırlıq” fənni dövlət dilində - Azərbaycan dilində tədris olunur.

25. Ümumi təhsil müəssisələrində dərs məşğələləri sentyabrın 15-də başlayıb iyunun 14-də başa çatır. Dərs ili iki yarımilə bölünür:

25.1. birinci yarımil - 15 sentyabr - 26 yanvar;

25.2. ikinci yarımil - 1 fevral - 14 iyun.

26. Dərs ili ərzində aşağıdakı tətilər müəyyən edilir:

26.1. 5 gün payız tətili (16-20 noyabr);

26.2. 5 gün qış tətili (27-31 yanvar).

26.3. İbtidai siniflər üçün 5 günlük əlavə yaz tətili (1-5 may).